

»Den største sejr over bødlen er at leve livet«

TORTUR. Psykolog Leif Christensen og fysioterapeut Anne-Kirstine Fangel fra Rehabiliteringscenter for Torturofre i Haderslev fortæller om deres mangeårige arbejde med mennesker, der har været udsat for tortur.

AF DORTHE RASMUSSEN
red.hu@b-l.dk

TORTUR: Ondskaben kommer i mange forklædninger. Som en gruppe soldater, der voldtager, lemlæster og myrder sig gennem en landsby i Bosnien. Som betjente, der torturerer fanger i et irakisk fængsel.

Fællesnævneren for mange af de torturofre, der kommer i behandling på Rehabiliteringscenter for Torturofre (RCT-Jylland) i Storegade 82 Haderslev er, at de har mistet håbet og troen på en verden, hvor andre mennesker vil dem noget godt.

Mange lider af Posttraumatisk Stress Syndrom og har kroniske smerter efter torturen.

Her i 25-året for åbningen af RCT-Jylland er det desværre stadig den samme gamle historie. Der er altid krige i verden - der er altid ofre, som har brug for at blive hjulpet videre i deres liv. » Vi bærer allesammen vores livshistorie i kroppen. Forskellen her, at det er andre mennesker, der har gjort en fortræd, og det er en farlig lærdom for et menneske at få,« konstaterer psykolog Leif Christensen, der ligesom fysioterapeut Anne Kirstine Fangel har mange års erfaring med behandling af torturofre på centret.

I formålsparagraffen hedder det, at man skal være udsat for tortur i et andet land for at komme i behandling. Centret behandler således også danske soldater, der har været udsendt til krigsområder.

Når en patient henvises fra lægen i sin hjemkommune, så bliver der taget hånd om personen med en helhedsbehandling, der bl.a. omfatter psykolog-samtaler, fysioterapi og en afklaring af økonomiske og sociale forhold hos en socialrådgiver.

Svært at slippe det

Leif Christensen har arbejdet på RCT-Jylland siden 1991.

I begyndelsen var det svært at slippe de mange gruppevækkende historier, som han hørte fra patienter, og nogle vil altid blive hængende.

Men han fandt ret hurtigt ud af, at oplevelserne fra arbejdet på RCT-Sønderjylland ikke var velegnet til at dele med familier og venner derhjemme omkring spisebordet.

Når han prøvede at sætte ord på det ubegribelige, blev omgivelserne helt underlige i hovederne.

» Det er noget, vi er nødt til at afslutte og gøre færdigt her, inden vi går hjem,« konstaterer han og Anne Kirstine Fangel,

RCT-Centret i Haderslev, der i år har 25 års jubilæum, var ét af det første af sin slags i verden. Qua centrets store erfaring med behandling af torturofre, hjælper det også det danske forsvar med at behandle traumatiserede soldater hjemvendt fra krig. Psykolog Leif Christensen og fysioterapeut Anne Kirstine Fangel er en del af det faste behandlings-team på centret, der modtager patienter fra hele Jylland.

der ligesom de øvrige medarbejdere på stedet jævnligt får supervision.

Det vil sige, at der kommer nogle udefra og taler med medarbejderne, der også bruger hinanden meget til at bearbejde deres oplevelser med patienter.

Det kræver en stor robusthed til at arbejde på centret. Det siger sig selv.

Et nærliggende spørgsmål til Leif og Anne Kirstine er, hvordan de har kunnet holde til det i så mange år?

Fordi det også er et utroligt livsbekræftende arbejde, lyder svaret:

» Vi har det også sjovt her i huset - for ellers kunne vi ikke holde ud at være her. Det, vi forsøger er egentligt at skruer på et positivt hjul, hvor vi fokuserer på, hvad patienterne har oplevet og det positive i deres liv. Mange har jo haft et ok liv før overgrebet/krigen, og det kan de også bruge til at komme videre. Det er er dejligt, hvis vi kan mærke, at vi får sat gang i en proces, og en patient får det bedre. Der er ikke nogle, der bliver helbredt af at komme her. Men de kan lære at leve med deres smerter

og deres oplevelser. Vi var ikke her, hvis ikke vi følte, at vi gjorde en forskel for de mennesker,« siger Anne Kirstine Fangel og Leif Christensen.

Den største hævn

Centret har bl.a. haft rigtig mange mennesker fra Irak og det tidligere Jugoslavien i behandling.

Mange torturofre har skubbet deres oplevelser i baggrunden i mange år.

» Folk kan faktisk klare sig i en årrække - så kommer der én eller anden belastning, og så vælter det hele,« konstaterer Anne Kirstine Fangel.

Den belastning kan f.eks. være, at man flytter til et nyt land som Danmark. Pludselig står man alene uden et socialt netværk og skal begynde forfra.

Behandlingen RCT-Jylland varer maks. et år og omfatter en behandling hver uge.

Der er en lang venteliste til centret.

Når torturofre kommer til centret, er det ofte kun p.g.a. deres børn, at de magter at leve videre.

Der er bl.a. nogle, der har overlevet koncentrationslejre

i Bosnien eller set nære familiemedlemmer blive skudt med koldt blod.

» Jeg havde da hørt om Holocaust, da jeg kom her - men det er noget andet at se mennesker, der har overlevet en koncentrationslejr. Det første år her på centret, tog virkelig mine blå øjne. Måske har man også gjort nogle ting for at overleve, der var én imod. Men det mest skadelige for dem, der overlever, er opgivelsen. Hvis man når dertil, hvor man giver op og ikke føler, at man har en handlemulighed,« konstaterer Anne Kirstine Fangel.

Hver gang en patient forlader centret i Haderslev, er målet, at vedkommende skal gå ud af døren med et nyt håb i sig.

Der er nogle, der er ødelagte for livet, mens andre finder en styrke i, at de har overlevet.

» Der er altid et håb. På den måde er det en gave at få lov at opleve de mennesker - at se dem gå ud i verden og begynde at leve deres liv igen er en hævn over dem, der har gjort dem fortræd. Den største sejr over bødlen er at leve livet,« konstaterer Leif Christensen.

Fakta

RCT-JYLLAND

■ RCT-jylland er en upolitisk, humanitær organisation, der som sit primære formål har behandling og rehabilitering af torturoverlevende og andre traumatiserede flygtninge.

■ Centret blev etableret i Haderslev 1985 som et af de første af sin slags i verden. Det er i dag organiseret som en selvejende institution med en bestyrelse på ni medlemmer. Daglig Leder er Anna-Marie Erbs.

■ Centret er omfattet af det såkaldte frie sygehusvalg, hvorved læger frit kan henvise patienter til vederlagsfri behandling.

■ Centret drives som en selvejende institution med en driftsoverenskomst indgået med Region Syddanmark. Derudover modtager centret velvilligt støtte fra fonde og privatpersoner.

■ I dette 25 års jubilæumsår har centret bl.a. modtaget en stor donation på 50.000 kr. fra RebekkaFonden under under Odd Fellow Ordenen i Danmark, der hvert år uddeler et stort pengebeløb til humanitære og kulturelle formål.

■ Læs mere om RCT på: www.rct-jylland.dk